

Toelichting landschappelijk ontwerp recreatieve poort De Bosrand

Inleiding

De familie Van de Berg heeft het initiatief genomen één van de vijf recreatieve poorten van Natuurgebied De Maashorst te realiseren. Een recreatieve poort biedt informatie in de vorm van folders, wandelkaarten en tips over wat er in het gebied te beleven is. Er is voldoende parkeergelegenheid en de mogelijkheid om iets te eten of te drinken. Naast de recreatieve poort wil de familie Van den Berg tevens de bestaande streekproductenwinkel professionaliseren en vergroten. Dit alles betekent dat een grote parkeerplaats en een gebouw van voldoende omvang dient te worden gerealiseerd. In de rest van deze notitie wordt nader ingegaan op het ontwerp van het gebouw en de inrichting van de buitenruimte.

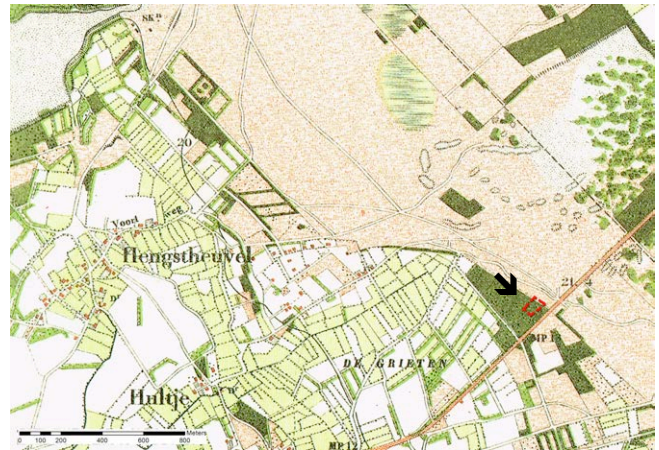
Landschappelijke analyse

Historie

Op de kaart van 1900 is de Bosrand als boerderij nog niet aanwezig. Op deze plek lag destijds een klein bosperceel. Ten oosten hiervan lagen de uitgestrekte heidevelden van de Maashorst. Ten westen lag het landbouwgebied rond Hengstheuvel. Dit gebied bestond uit veel kleine percelen met beplanting op de perceelsranden in de vorm van hagen, singels en houtwallen.

Huidige topografische kaart

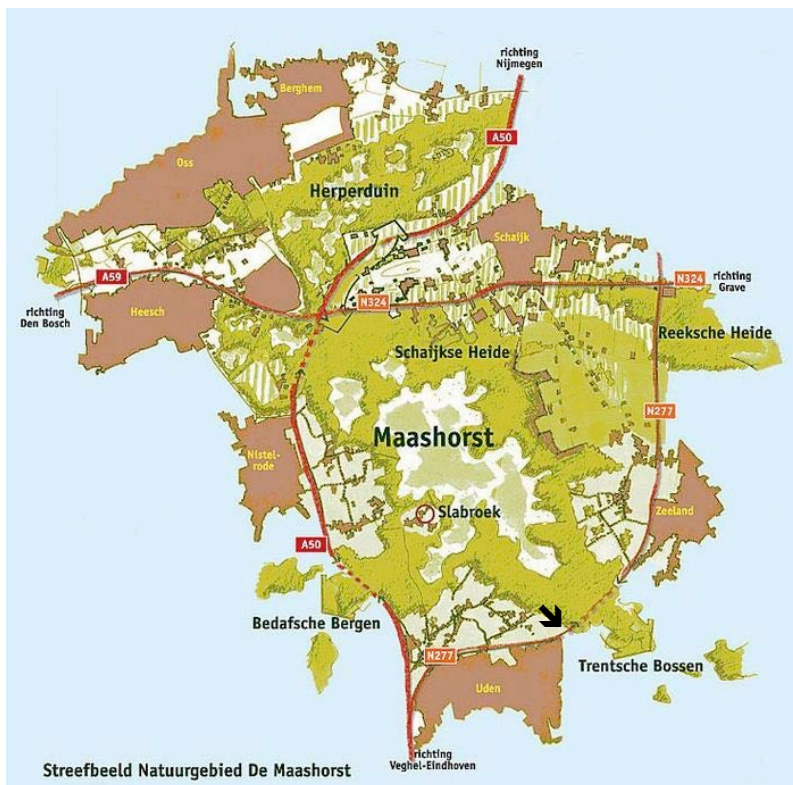

Topografische kaart 1900

Het gebied als geheel maakt deel uit van de Peelrand, in oorsprong een langgerekte rand van nederzettingen en kleinschalige landbouwpercelen. Net als hier het geval is, geldt voor de hele zone dat er een proces van schaalvergroting heeft plaatsgevonden, waardoor de Peelrand op dit moment vooral een grootschalig agrarisch gebied is geworden. De ambitie voor het gebied ligt echter in de versterking van de kleinschaligheid en de multifunctionele ontwikkeling van het gebied met ruimte voor recreatie, landgoederen e.d. naast de bestaande landbouwkundige functie. Het initiatief van de familie Van den Berg past hier uitstekend in.

Huidige situatie

Het gebied waar boerderij De Bosrand deel van uitmaakt is net als de rest van de Peelrand in de loop van de tijd veel grootschaliger geworden. Ook nagenoeg alle perceelrandbeplanting is verdwenen onder invloed van de ruilverkaveling en de schaalvergroting in de landbouw. De heide waaruit de Maashorst bestond is ontgonnen en ingeplant met bos. De boerderij De Bosrand ligt hierdoor op een bijzondere plek op de rand van landbouwgebied en bos.

Streefbeeld Natuurgebied de Maashorst (pijlje geeft de locatie van de Bosrand aan)

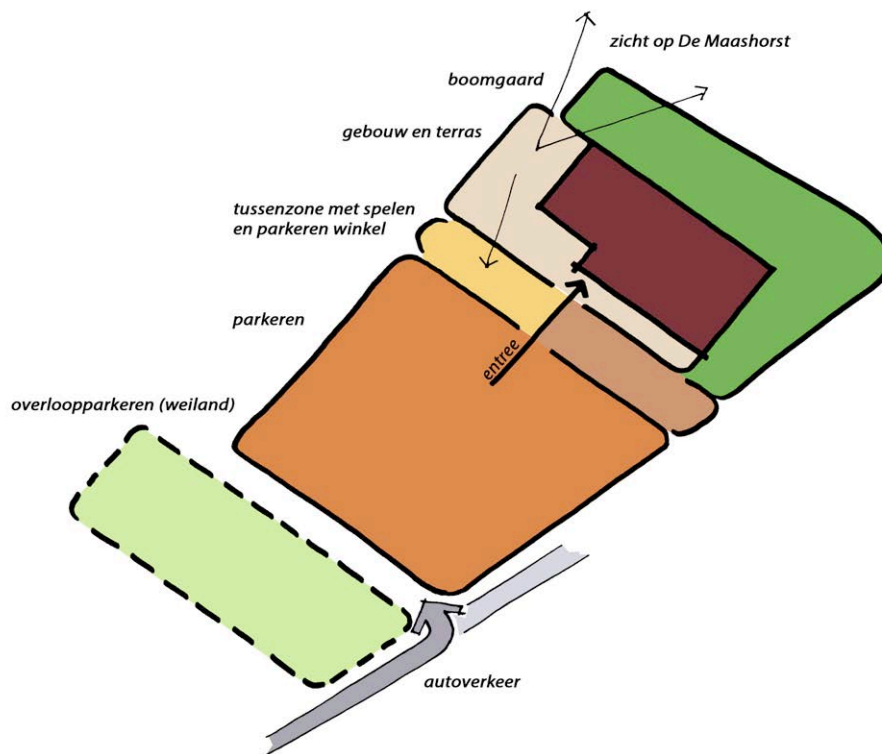
Het plangebied maakt deel uit van de multifunctionele schil rond de natuurkern van de Maashorst tussen Uden en het natuurgebied. Dit maakt het gebied bij uitstek geschikt voor de functie van recreatieve poort.

De boerderij bestaat op dit moment uit een woongebouw met een aantal grote stallen en is ontsloten vanaf de Bosdreef. De huidige streekproductenwinkel is gevestigd in een aanbouw achter de boerderij. Het nieuwe gebouw en de parkeerplaats liggen direct naast de bestaande boerderij. De nieuwe functie van recreatieve poort annex streekproductenwinkel stelt eigen eisen aan de inrichting van de buitenruimte en ligging en oriëntatie van het gebouw. Deze eisen kunnen onderverdeeld worden in: zichtbaarheid/vindbaarheid, oriëntatie op de zon, logische verkeersstromen en de relatie met Natuurgebied De Maashorst.

- **Zichtbaarheid/vindbaarheid**
De nieuwe functie, recreatieve poort met winkel, vergt een goede zichtbaarheid om gemakkelijk gevonden te kunnen worden. Het gebouw dient dan ook goed zichtbaar te zijn vanaf de Rondweg van Uden. Om het gebouw tevens goed in te passen is een transparante beplanting in de vorm van een hoogstamboomgaard met hagen goed mogelijk.
- **Ligging op de zon**
Belangrijk onderdeel van de recreatieve poort is de mogelijkheid iets te eten en te drinken. Een terras met een goede ligging op de zon is daarbij essentieel. De kant van het gebouw aan de Bosdreef, met zicht op de Maashorst krijgt weinig zon. De zuidzijde is qua ligging op de zon veel geschikter.
- **Logische verkeersstromen**
Een groot deel van de mensen die een bezoek brengen aan de winkel of gebruik maken van de voorzieningen van de recreatieve poort zullen met de auto komen. De meest veilige situatie ontstaat als de parkeerplaats zich tussen de openbare weg en het gebouw bevindt. Op deze manier is het aantal kruisende verkeersstromen (voetgangers en autoverkeer) zo klein mogelijk. Aangezien de auto's veelal afkomstig zijn van de rondweg is de zuidzijde van het gebouw de meest logische locatie voor de parkeerplaats.
- **Relatie met Natuurgebied De Maashorst**
Belangrijk doel van een recreatieve poort is de gastvrije ontvangst van recreanten die een bezoek willen brengen aan Natuurgebied de Maashorst. Een duidelijke relatie met het natuurgebied is dan ook belangrijk. Als mensen voorafgaand of na afloop van hun bezoek aan De Maashorst nog iets eten of drinken moet het natuurgebied steeds als achtergrond aanwezig zijn. Er moet dan ook gestreefd worden naar een zo goed mogelijk zicht op het bos.

Conclusies

- De oorspronkelijke situatie is het kleinschalig landschap van de Peelrand met een grote diversiteit aan landschapselementen die voor de inpassing van de recreatieve poort gebruikt kunnen worden (houtwallen, singels, hagen). De kleinschaligheid van het landschap in zijn totaliteit kan uiteraard met alleen dit perceel naast de boerderij nauwelijks beïnvloed worden. Toch wordt met de aanplant van hoogstamfruit, hagen en een enkele notenboom de schaal van het gebied zo veel mogelijk verkleind.
- De recreatieve poort met de streekproductenwinkel moet enerzijds aansluiten bij het agrarische karakter van de plek en tegelijk de relatie leggen met Natuurgebied De Maashorst. Dit betekent dat het gebouw een agrarische uitstraling moet hebben en zoveel mogelijk uitzicht moet bieden op de bossen van de Maashorst.
- De nieuwe functie vergt dat het gebouw zich meer naar het zuiden profileert (zichtbaarheid, benadering van het gebouw, ligging op de zon) en logischerwijze ook vanuit deze zijde ontsloten wordt. Tegelijkertijd moet voorkomen worden dat de zijde aan de Bosdreef zich profileert als achterzijde. Dit kan voorkomen worden door materialisering en architectuur, maar ook door middel van de landschappelijke aankleding van het gebouw aan deze zijde.

organisatieschema bedrijf

Toelichting op de inrichting

Inrichting buitenruimte

Het plan is opgedeeld in drie zones. Van noord naar zuid zijn dat:

- een hoogstamfruitboomgaard,
- gebouw met terras,
- speelgelegenheid en parkeren voor bezoekers van de winkel,
- parkeerplaats.

Hoogstamboomgaard

Aan de zijde van de Bosdreef is een hoogstamboomgaard gepland, omgeven door een lage beukenhaag. De boomgaard zorgt voor een transparant scherm tussen het gebouw en de weg. Tegelijk wordt met de boomgaard gerefereerd aan het agrarische karakter van de plek. Op dit moment is op deze plek al een boomgaard aanwezig. Deze is echter in slechte staat.

In de boomgaard zijn op de hoek van de Pnemstraat en de Bosdreef twee picknicktafels gepland. Hier kunnen mensen gebruik van maken, die even uit willen rusten of zelf meegebrachte versnaperingen willen gebruiken. Hier zal tevens een prullenbak geplaatst worden.

In een deel van de boomgaard is het voorstelbaar dat wat jong vee of kippen kunnen lopen. Op deze manier wordt de agrarische setting van deze recreatieve poort nog eens benadrukt. Tegelijkertijd heeft dit een grote aantrekkingskracht op kinderen. Zeker als ze zelf eieren mogen rapen of de beesten mogen voeren.

Het gebouw met terras

Het gebouw is zo geplaatst dat er tussen het gebouw en de bestaande boerderij zoveel mogelijk ruimte is voor het terras en er zicht is op de bossen van De Maashorst. Daarbij is er rekening mee gehouden dat het gebouw niet te dicht op de Pnemstraat is komen te staan, maar er gemiddeld nog ca 10m ruimte is tussen het gebouw en de weg. Door de ligging van het gebouw tussen de rondweg en het terras zal het gebouw een deel van het geluid van de rondweg afschermen. Tegelijk ligt het terras op nog volop in de zon.

Door de gekozen situering van terras en gebouw is het terras goed zichtbaar vanaf de Bosdreef. Door middel van een pad door de boomgaard is het terras ook vanaf deze zijde voor wandelaars en fietsers bereikbaar. In de boomgaard zal tevens de mogelijkheid geboden worden om even de fiets neer te zetten tijdens het nuttigen van een kop koffie of thee op het terras.

Zone met speelveld en winkelparkeren

Direct tegen het terras ligt een kleine speelplek voor de kinderen. Aan de andere zijde wordt deze ruimte ingevuld door een stukje parkeren. Het parkeren aan deze zijde is bedoeld voor bezoekers van de winkel, zodat zij dichtbij de winkel staan. Uiteraard kunnen deze plekken op het moment dat het druk is ook prima gebruikt worden door bezoekers van De Maashorst of de recreatieve poort. Door middel van een bordje kan dit, indien noodzakelijk, duidelijk gemaakt worden.

Parkeerplaats

De parkeerplaats wordt ontsloten vanaf de Pnemstraat. De ingang van de parkeerplaats kan eveneens gebruikt worden voor agrarisch verkeer van of naar het erf van de boerderij. De parkeerplaats is zo gepland dat de middelste ontsluiting gericht is op de hoofdentree van het gebouw. Dit is de entree die toegang geeft tot het horeca-gedeelte. Daarnaast is een tweede entree naar het winkeldeel. Aan weerszijden van de middelste rijbaan op het parkeerterrein liggen parkeervelden. Middenop de parkeervelden staat een rij hoogstamfruitbomen in een bloemrijk grasstrook van ca. 3m breed. De fruitbomen zorgen voor een groene aankleding van de parkeerplaats en benadrukken de symmetrische opzet. Op de parkeerplaats is vooralsnog plaats voor in totaal 85 auto's. Ten zuiden van de parkeerplaats is ruimte voor nog eens 35 tot 50 auto's in een deel van de wei, die gebruikt kan worden als overloopparkeerplaats.

De inrichting van de parkeerplaats is conform de huisstijl van De Maashorst. Dit betekent dat de parkeerplaats is uitgevoerd in halfverharding en dat de parkeervakken worden aangegeven door middel van half ingegraven stammen van kastanjehout.

Het gebouw

Voor de vormgeving van het gebouw is een belangrijk uitgangspunt de aansluiting bij het agrarische karakter van het gebied. Dit is uitgewerkt door te kiezen voor een langgerekt gebouw met een lage goothoogte, zoals veel bebouwing in het landelijk gebied. In tegenstelling tot veel van deze bebouwing is niet gekozen voor plaatmateriaal als dakbedekking en gevelbekleding, maar pannen, metselwerk en hout (potdekselen). Hierdoor straalt het gebouw veel meer kwaliteit uit en beantwoordt hiermee beter aan de functie van ontvangstplek voor bezoekers van De Maashorst. Het gebruik van dakpannen betekent echter dat de hellingshoek van het dak minimaal 20 graden moet zijn, waardoor het gebouw een maximale hoogte van 6,8m krijgt. Dit is in relatie tot de hoogte van de bosrand echter nog heel acceptabel. De hoogte van de bosrand ligt tussen de 15 en 20m. Vanaf de parkeerplaats is de bosrand dan ook duidelijk zichtbaar achter het gebouw.

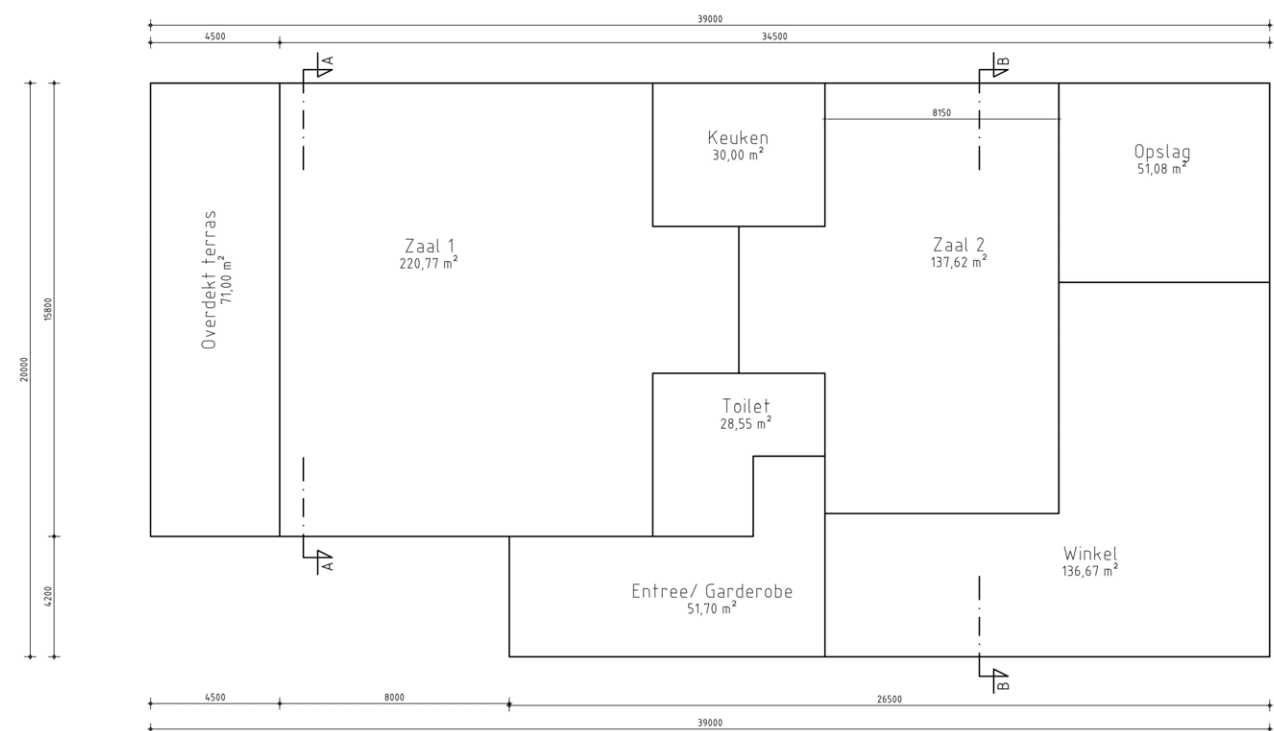
Om de lengte van het gebouw enigszins te breken is er voor gekozen het gebouw te geleiden. Het westelijk deel van het gebouw is smaller en heeft daarmee een lagere nokhoogte van 6,1m.

De hoogte van het gebouw, respectievelijk 6,8m en 6,1m biedt de mogelijkheid voor een tweede bouwlaag. In overleg met de gemeente is afgesproken dat van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt zal worden. De hoogte van het gebouw zou daarentegen goed gebruikt kunnen worden om mooie hoge mooie ruimtes te maken, wat de kwaliteit van de winkel en de horeca zeker ten goede zal komen.

Het gebouw heeft een duidelijke hoofdentree die toegang biedt tot een ruimte met een garderobe. Vanuit deze ruimte zijn de toiletten en de zalen bereikbaar.

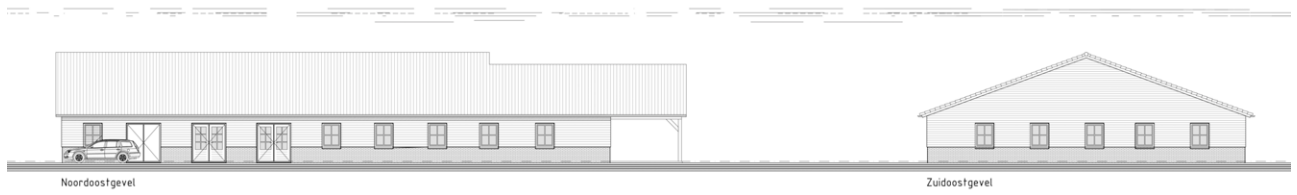
De winkel voor streekproducten is in het oostelijk deel van het gebouw gevestigd en is zowel toegankelijk via de hoofdentree als via een eigen entree. De entree van de winkel is door de inrichting van de buitenruimte van ondergeschikte betekenis, maar uitstekend bruikbaar en vindbaar voor de bezoeker.

(Ontwerp gebouw: Adviesbureau Van Gerwen v.o.f.)

Plattegrond

Plattegrond gebouw

gevelaanzichten

Overige natuurontwikkeling

Verderop langs de Bosrand heeft de familie Van den Berg nog grond in bezit. De grond op deze plek ligt tegen het bos aan. Aan drie zijden is dit perceel omsloten door houtwallen. Hierin ligt tevens een dassenburcht. Een deel van dit perceel wordt omgezet naar bloemrijk grasland. Hierdoor ontstaat enerzijds een stukje fourageergebied voor de das. Belangrijker echter is dat de burcht een veiligheidszone krijgt waar veel minder vaak zwaar landbouwverkeer komt. Dit deel van het perceel zal in de toekomst niet langer bemest worden en alleen nog twee maal per jaar worden gemaaid.

Inrichtingsschets Recreatieve Poort Bosrand

(08-06-2014)

overloopparkerplaats
(50 plaatsen)

- entree wandelaars, fietsers en winkelbezoek
- openbare fietsenstalling
- zaksloot
- hoogstamfruit
- beukenhaag
- horeca
- laden en lossen
- terras bij horeca
- beukenhaag
- openbare picknickplekken
- speelplek
- hoofdingang
- ingang winkel
- twee invalidenparkeerplaatsen
- fietsenstalling winkel
- parkeerdeel voor de winkel
9 plaatsen ook voor openbaar gebruik
- hoogstamfruit in brede grasstroken
- openbare parkeerplaats
100 plaatsen totaal, incl. winkeldeel
- hooiberg
- ingang autoverkeer

Inrichting natuurontwikkelingslocatie

(15-05-2013)

pad naar schterliggend kavel

bloemrijk gras (3.750m²)

0 5 10 20 30 40
Meters